

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Sirotinski zaupniki in sveti.

Piše sodni tajnik Fr. Milčinski.

Kakor drugod se tudi po naših slovenskih deželah sedaj ustanovljajo sirotinski sveti oziroma se postavljajo sirotinski zaupniki. Večinoma so županstva z veseljem pozdravila to novo napravo in so drage volje nasvetovali sodniji osebe, ki so sposobne za ta posel in tudi pripravljene ga prevzeti. Nekaj županstev je pa vendar takih, da nič kaj ne zaupajo tej novotariji, češ nadležne novotarije bodo in pota in navsezadnje morebiti še kakšni stroški. In zato rajši odpišejo sodniji kratkomalo: V naši občini ni nikogar, ki bi hotel prevzeti ta posel, ker ima vsak dovolj opraviti s svojimi lastnimi zadevami.

Treba je, da se stvar malo pojasni.

S to novo napravo se ne ustvarja nič novega dela, ampak ves ta posel, ki je sedaj namenjen sirotinskim svetom ali zaupnikom, so že opravljala do sedaj županstva ali bi ga bila vsaj morala opravljati.

Če se je izkazala potreba, da se kdo prekliche zaradi zapravljivosti;

ali če je kdo potreboval varuha, pa ga še ni imel;

takisto, če je kak kurator ali varuh škodo delal svojemu oskrbovancu ali varovancu, recimo, da je v njegovih gozdih sekal brez dovoljenja;

ali če se je s kakim otrokom ali s kakim slaboumnim neusmiljeno ravnalo;

ali če je kak otrok zabredel na kriva pota in pričel pohajkovati, beračiti, krasti; ali kadar je sodnija kaj vprašala zastran kakega varovanca ali oskrbovanca.

V vseh takih slučajih so večinoma že dosedaj župani poročali sodniji, da je potrebno ukrenila.

Ali ne zmeraj!

V ljubljanski okolici živi, n. pr. mož s ženo in štirimi otroki, ki je bil pred 20 leti še postaven po-

sestnik domačije vredne okoli 40.000 K in ki mu je 18 glav živine stalo v hlevu. Vse je zapravlil, vse je zapil! Nič več nima! Berači in na sneg čaka, da ga bo kidal, in gotovo je, da bo morala prej ali slej občina živiti njega in njegove ljudi. Če bi ga bilo županstvo pravočasno naznanilo sodniji, bi bil preklican, premoženje bi bilo ohranjeno otrokom, otroci bi bili pošteno vzgojeni in občina bi bila obvarovana obilnih stroškov! — Županu ni kaj očitati. Zapravljevec je živel v drugi bolj oddaljeni vasi, in župan ni nič vedel o njem! In tako izve sodnija le prepogosto o kakem zapravljevcu šele takrat, ko je že prepozno in ko ni več pomoči!

Ali pa, zgodilo se je lansko leto v neki vasi na Gorenjskem, da je imel zverinski očim svojega sedem let starega pastrika mesec dni zaprtega pod poveznjeno kišto, kjer je ubogo revše noč in dan čepelo, na smrdljivi slami, v svojem lastnem blatu, v neprestani temi. Stati ni moglo, ležati tudi ne, ker je bil prostor premajhen. In šele čez mesec dni se je fantič rešil iz te ječe! — Ta vas je nad uro oddaljena od županstva, v vasi pa ni bilo nikogar, ki bi se bil čutil poklicanega pobrigati se za siroto!

Koliko je tudi potepuhov, tatov in silovitežev, ki so svojim domovinskim občinam v nadlego, v pohujšanje in v občutno škodo! Kako da so postali taki škodljivci človeške družbe? Morebiti so jim krivi stariši, ki so jim dajali slabe izglede ali potuho, morebiti pa sploh niso imeli nikogar, da bi jih bil jemal v strah. Ko so bili še nedorasli, je bilo mogoče jih poboljšati. Ali nikogar ni bilo, da bi se zavzel zanje in vsaj naznanil stvar varuški sodniji, da bi poizkusila rešiti otroka! Zdaj je prepozno, in zanikrnež ostane do svojega konca strah in breme občine!

Kdo bi ne želel, da se pride takim nerednostim v okom, in kdo dvomi, da bo to v prvi vrsti v korist občinam?

Ali županstvo samo ne more imeti oči na vse strani. Kaj se v njegovi domači vasi godi, pri sosedih, ve župan seveda; ali o dogodkih v drugih vaseh in selih ne more biti vedno sproti poučen.

In baš za to je potrebno, da se v vsaki občini več izbranih prevdarnih oseb razdeli medse vasi in reče: V tej vasi, kjer stanujem jaz, se bom jaz brigal za take zadeve, v oni vasi, kjer si ti stoječ, ti, — na šolarčke naj pazi učitelj i. t. d. In če se res kdaj kaka nerednost pripeti, ki je ne more občina kar sama odpraviti, se pa naznani sodnji ali naravnost ustno ali pismeno, ali pa po županstvu, po župnem uradu ali po šolskem vodstvu, ki bodo vsi radi posredovali.

Morebiti ne bo celo leto nič dela, in to je le želeči, kajti bo to le dobro znamenje. Če bodo pa kod kake nerednosti, se bodo lahko vsaj koj izvedele, da se jim odpomore.

Samo ta namen ima torej nova naprava.

Sirotinski zaupniki opravljajo svoj posel lahko čisto samostojno, vsak za svoj okoliš, ne da bi se brigali drug za drugega. — Koristnejše pa utegne biti, če se v važnejših zadevah med seboj posvetujejo. Več ljudi več ve! Naj se torej združijo v sirotinski svet, in naj si izbere predsednika, ki skliče, kadar treba, sejo. V sirotinski svet pa kaže, ako le mogoče, poklicati tudi domačega župnika, učitelja, zdravnika in take veljake.

Da imajo sirotinski svetovalci ali zaupniki kaj pravice v rokah, dobe od sodnije o vseh v njih okolišu živečih varovancih pod 18. (ali pod 20.) letom in o vseh preklicanih ali umobolnih oskrbovancih sirotinske liste, ki vanje tudi lahko vpisujejo premembe in opombe, ki se tičejo varovanca ali oskrbovanca. Delokrog sirotinskega zaupnika seveda ni omejen samo na osebe popisane v sirotinskih listih, ampak obsega vse take zadeve, kakor so zgoraj našteje.

Težav in dela torej ne bo provzročala ta nova naprava. Pač pa bo na eni strani nekoliko razbremenila županstva, na drugi strani bo pa tudi nadzorovanje v takih zadevah točnejše in zanesljivejše. To je pa le prav in koristno.

Dvojno knjigovodstvo in njegove oblike.

Svetoslav Premrou.

Knjigovodstvo ni le privilegij trgovstva. Smoter knjigovodstva je podajanje urejene slike gospodarskega delovanja posameznika in celega naroda, namen njegov zasledovanje in opredelitev učinkov gospodarskega dela. Trgovina pa je le važen del splošnega gospodarskega organizma, ki poleg trgovine, posredovalke za menjavo dober, obsega še produkcijo, industrijo, transport, konsumpcijo in ohranitev (upravo). To so vsi deli narodnega gospodarstva, ki drug drugega dopolnjujejo, se drug z drugim vežejo, drug z drugim opazujejo

in spremljajo gospodarske procese od proizvajajo notri do porabe.

Vsebina in predmet knjigovodstva obsegata torej vse narodno gospodarstvo. Vsled tega je knjigovodstvo važno toliko za producenta kolikor za obrtnika ali trgovca; toliko za upravo kolikor za transport in konsumpcijo; važno za posameznika in za državno gospodarstvo.

Iz obširnosti tega delokroga knjigovodstva sledi, da se je morala podvreči primitivna zabeleževalna oblika nujnemu razvoju in raznoliki izpopolnitvi. Prilagoditi se je moralo knjigovodstvo znanstvenemu proučevanju in raziskavanju, razviti se iz prvotne mehanične enovitosti do oblik in vrst, umetno zasnovanih na temelju principov, plodov mnogoletnih študij in praktične uporabe.

Imena, kakor F. Hügli, I. Fr. Schär, H. Belohlawek, J. Ziegler, T. Esersky, E. Pisani, G. Cerboni, in mnoga druga so nam porok, da postaja knjigovodstvo znanstven predmet. Njegovo bodočnost pa najbolj ilustrujejo sledeče besede, ki jih je izustil v svojem nastopnem govoru dr. Karol Bühner, rektor lipske univerze:

„Kdaj da se sprejme knjigovodstvo med univerzitetne discipline, kjer mu je mogoče v družbi z ekonomijo in z jurisprudenco sprejemati najplodovitejše vzpodbude, a jih tudi nuditi, mislim, da je le vprašanje časa. Nujna potreba vseh privatnih znanosti to zahteva, a tudi pravoslovje samo se mora enkrat vdati in se pobliže pečati s tem predmetom.“

Kajti ni baš lep prizor, če se morajo vršiti o priliki javnih sodnih razprav večdnevna zasliševanja knjigovodstvenih strokovnjakov, in to mnogokrat za najbolj enostavna vprašanja, in če so trgovske poslovne knjige, imovinski sezname, varstveni računi — vsi dokumenti največje dokazne vrednosti — za razsojujočega sodnika v resnici — — knjige, zapečatenne s sedmimi pečati“.

Knjigovodstvena literatura je danes zelo bogata. Slovenska pa ni niti spomina vredna, tako je omejena, da lahko rečemo, da je sploh ni. Sicer niso Slovenci sami temu v toliko krivi, ker je naša trgovina šele v povojih, kakor marsikaj drugega; v prvi vrsti pa je sikati krivdo v naši odvisnosti od Nemcev, s produkti, katerih smo se do daens zadovoljevali, in v dejstvu, da nimamo še niti ene trgovske šole. Milijonski narod in niti ene trgovske šole! Če je pa preteklost in sedanjost tako žalostna, se nam vendar obeta boljša bodočnost. Višja trgovska šola v Ljubljani in dvorazredne trgovske šole v nekaterih važnejših centrih, kakor Gorica, Trst, Celje, i. dr. se snujejo in polagoma osnujejo. Ž njimi si pa pridobimo brezdvomno toli potrebno strokovno slovstvo, saj šol brez učil si ni mogoče misliti. In to Bog daj prav kmalu!

I.

Namen vsakatega pravilno nastavljenega in redno vodjenega knjigovodstva je redno zabeleževanje vseh gospodarskih procesov, ki izpreminjajo stanje imovine

določenega podjetja, bodisi v nje celoti ali pa v nje sestavinah.

Zabeleževanje, računarstvo ali knjigovodstvo imenovano, se dá opravljati na razne načine, kakor je baš uporabljena knjigovodstvena oblika in vrsta, ki mora vedno odgovarjati obsegu in več ali manj kompliciranemu obratu podjetja.

Razločujeta se dve glavni vrsti knjigovodstva:

1. enovito ali enostavno,
2. dvojno ali dvostavno knjigovodstvo.

Obe vrsti se splošno smatrata kot dva samostojna sestava, kar pa ne odgovarja resnici, ker je enovito knjigovodstvo le bistveni del dvojnega. Ne stojita si tako izključujoče nasproti, kakor se navadno misli; saj je dvostavno knjigovodstvo le razširjeno in izpopolnjeno enovito knjigovodstvo. Obe vrsti imata enako bistvo in enak smoter, edino-le stopinja popolnosti v podajanju obračunskega pregleda poslovnih uspehov in v kontroli izprememb upravne imovine je pri obeh neenaka.

Enovito knjigovodstvo se namreč omejuje le na to, da zabeležuje imovinske sestavine v najširšem pomenu in izpremembe teh sestavin, ki jih povzročajo poslovni dogodki; ne podaja pa posebnega obračuna čiste imovine, nje pomnožitve ali zmanjšbe, podane po upravnem uspehu. Imovina se da razviditi šele iz svoječasnega inventarnega seznama, uspeh uprave (dobiček ali izguba) pa le v celoti, namreč kot diferenca med sedanjo čisto imovino in ono prejšnje upravne dóbe. Uspeh, na ta način določen, se kot tak sploh ne izkazuje v poslovnih knjigah, ali pa le v odlomkih v nekaterih postranskih knjigah. Poedini deli, ki sestavljajo celotni upravni uspeh, se ne dadó dognati na podlagi knjig.

Vsled tega je obračun pri enovitem knjigovodstvu le eksteren (zunanjen), ker predstavlja le dolžna razmerja, ne jemlje pa v ozir imovinske izpremembe, nastale vsled pojavov dolžnega razmerja; stanje imovine, pomnožitev in zmanjšba iste se pa pokažejo šele s sestavo inventarja in s primerjavo tega s predhodnim.

Dvojno knjigovodstvo pa podaja poleg zunanjega tudi interni (notranji) obračun, ker poleg računskega razmerja zabeležuje tudi imovinske izpremembe in izpremembe v stanju sestavin, torej izpremembe, ki preobrazujejo imovino v celoti in v njenih delih.

Enovito knjigovodstvo analizira vsak posamezen poslovni dogodek le v toliko, v kolikor vpliva na računsko razmerje s tretjimi osebami (dolg, terjatev, plačilo), ne oziraje se na izpremembe, ki jih povzroči poslovni dogodek glede oblike in vrednostne višine imovinskih sestavin. Dvojno knjigovodstvo pa zabeležuje obojestranski učinek poslovnega dogodka, namreč računsko razmerje s tretjimi osebami in stanje imovine in imovinskih sestavin.

Z dvojnimi knjigovodstvom se doseže torej podrobni izkaz imovinskih sestavin, izprememb v stanju sestavin, in uspehov, rezultatov izprememb.

Ker se pa vsak posamezni poslovni dogodek analizira z ozirom na njegov dvostranski vpliv, namreč na računsko razmerje s tretjimi osebami in na imovinsko stanje, je vsekakor potreben dvojni vknjižbeni stavek (odtod ime „dvojno“ ali „dvostavno“ knjigovodstvo). Prvi se dotikaj zunanjega obračuna (dolžnega razmerja), drugi pa notranjega (imovinske izpremembe). Vsaka vknjižba se mora tedaj dotikati najmanj dveh računov; eden zabeleži pomnožitev, drugi zmanjšbo, nastalo vsled premika imovinskih sestavin.

Tu pa je tudi izvor rednostnega principa, vsled katerega je eden tangiranih računov dolžan, mora „Dati“ za pomnožitev, torej za to kar prejme; drugi pa mora „Imeti“ za zmanjšbo, torej za to kar oddá. Odtod pravilo, da je prejemnik dolžnik, dajavec pa upnik.

Istočasno vsporejanje dajočega in zahtevajočega računa izenači dvostransko učinkovanje poedinega poslovnega dohodka, odnosno izenači „Dati“ in „Imeti“ prizatetih računov. Iz tega izenačenja sledi osnovni stavek dvojnega knjigovodstva, vsled katerega mora

Račun *A* dati na Račun *B*
odnosno Račun *B* imeti od Računa *A*
torej Dati = Imeti.

Ta osnovni stavek, ki zahteva torej dvakratno raznostransko zabeležbo, enkrat na strani „Dati“, drugikrat na strani „Imeti“ dveh raznih računov, izenačuje tem potom dolžna razmerja, imovinsko stanje in upravne uspehe.

Vsaka zabeležba se mora torej formulirati v obliki enačbe; izhodna točka vseh enačb pa je otvoritvena bilanca ali inventar, kateri izkaže, če se odbije dolgove od sestavin aktivne imovine, čisto premoženje. Ta izhodna točka se skozi celo vknjiževalno dóbo ne izpremeni, zato pa vtemeljuje aksiom, vsled katerega mora dvojno knjigovodstvo, kot rezultat vseh vase sprejetih enačb poedinih gospodarskih procesov, podati enačbo;

$$A = C + P$$

t. j.: Izkazana aktiva so enaka čistemu premoženju, povečanemu z dolgovi.

Ker pa vplivajo vse zabeležbe na dve strani in ker se morajo vedno uporabljati v zmislu vodilnega osnovnega stavka, sledi tudi, da se prvotna enačba vedno ohrani neizpremenjena in da mora tekom cele upravne dóbe skupna vsota strani „Dati“ biti enaka skupni vsoti strani „Imeti“ vseh računov. V slučaju, da si te dve vsoti nista enaki, je s tem podan dokaz, da se je med zabeleževanjem vrnila pomota, katero treba poiskati in odpraviti, zato da pride dvojno knjigovodstvo v soglasje z osnovnim vodilnim stavkom.

Vsled te enačbe, ki ostane vedno enaka in neizpremenljiva, podaja dvojno knjigovodstvo ne odpuvedujočo in dragoceno kontrolo po samem sebi, in je najbrže treba pripisati temu dejstvu, da se je ta knjigovodstvena oblika tako priljubila in razširila.

(Dalje.)

Vprašanja in odgovori.

1. Županstvo O. Kranjsko.

Vprašanje: Kdo sme nastavljeni in odstavljati cerkvene ključarje? Kateri zakoni v tem oziru veljajo?

Odgovor:

Zbor avstrijskih škofov je za upravljanje cerkvenega premoženja sprejel posebna načela, ki določujejo v § 4, da ima cerkvene ključarje predlagati škofu za nastavljenje dotični župnik, ki se pa ima pri tem ozirati na opravičene želje faranov. Kedo naj postane ključar, to določi končno škof sam. Z najvišjo odločbo od 3. oktobra 1858 je cesar ta načela odobril, vsled česar so dobila postavno moč. Še danes veljajo po večini kronovin za nastavljenje ključarjev gorenje določbe § 4. — Drugače je to na Kranjskem! Pri nas velja odredba ministerstva za uk in bogočastje od 12. prosinca 1852 št. 3890 v zvezi z razglasom kranjske deželne vlade od 9. svečana 1852 št. 80 dež. zak., ki določa, da imata nastaviti in seveda tudi odstaviti ključarje župnik in cerkveni patron sama brez škofa.

2. Županstvo B.

Vprašanje: 1.) Naša občina ima 15 odborov izvoljenih od 3 razredov, potem 3 odbornike od podobčin, jih je skupaj z županom vred 18.

Je pa tudi 7 virilistov. Skupni obč. odbor toraj šteje 25 povabljenih udov za obč. sejo. Koliko jih mora biti navzočih, da je obč. odbor sklepčen? Ali se more zahtevati, da pridejo viril. k obč. sejam?

2.) Ako je virilist ženska, kedo jo sme po postavi zastopati in kakšno pooblastilo mora pooblaščenec županstvu doprinesti?

Odgovor:

1.) Virilist je po § 17. obč. reda opravičen, a ne primoran stopiti v občinski odbor. Če pa v odbor vstopi, ga vežejo iste dolžnosti kakor voljene odbornike, torej tudi dolžnost pohajati odborove seje. Potemtakem je Vaš občinski odbor sklepčen ob navzočnosti 17 vabljenih odbornikov. Ako je odbor nesklepčen, ker virilisti niso neopravičeno prišli, zadene le-te globa po § 42 obč. reda. Komur je pa na tem, da ni kaznovan, naj svoje virilsko odborništvo odloži.

2.) Po odstavku drugem § 17 obč. reda morajo ženski virilisti pošiljati v odbor pooblaščenca. Zastopati jih sme glasom odstavka četrtega istega § vsak samopraven avstrijski državljan, ki nima na sebi nikakega zadržka navedenega v §§ 3, 10 in 11 volilnega reda.

Kot pooblastilo zadostuje vloga, v koji naznani ženski virilist županstvu, da stopi v odbor in navede ime svojega pooblaščenca.

3. Županstvo P.

Vprašanje: 1.) Koliko časa je treba shranjevati občinske uradne spise in osobito katere?

2.) Kam in v kakšen namen se stekajo denarne kazni v šolskih stvareh, ker jih nikdar ne določijo županstvu?

Odgovor:

1.) Nimamo nikake zakonite določbe, koliko let je treba shranjevati občinsko-uradne spise. Za spise političnih uradov določa dvornopisarniški dekret od 24. marca 1832 št. 28 zbirke polit. postav (zvezek 60), da se naj jih shranjuje toliko časa, dokler imajo še za koga pomen in veljavnost, ko postanejo za vsakogar brezpomembni, pa naj se jih škartira. V to svrhu naj se vsake toliko časa pregleda uradno registraturo ter po dobrem prevdanku izloči spise, ki so postali brezpomembni. — To navdilo velja tudi za občinsko-uradne spise!

2.) Po § 82 št. 3 zakona z dne 29. aprila 1873 št. 33 dež. zak. spadajo denarne kazni, ki se vplačujejo

vsled sodb šolskih oblasti, med izvanredne dohodke učiteljskega pokojninskega sklada.

4. Gospod J. E. obč. tajnik na K. (Kranjsko).

Vprašanje: V naši občini imamo javno občinsko pešpot, ki pelje iz našega kraja proti drugim naselbinam. Dva posestnika sta ob tej poti zabila količe in napela med njimi trnjevo žico. Pot med količi ozir. trnjeva žica je široka komaj 1 m. Mnogo ljudi zlasti ženki si je na tej ograji iz bodeče žice potrgalo obleko, mnogo pa že tudi se telesno poškodovalo. — Katera oblast je pristojna, da tukaj postopa in kaj je občini ukreniti, da se to odpravi?

Odgovor:

V prvi vrsti naj županstvo sklicujoč se na §§ 14 in 29 cestnopolijskega reda za Kranjsko (26. septembra 1875 št. 27 dež. zak.) zaukaže obema posestnikom a da, nemudoma odstraniti bodečo žico, napeto med količi. Če se temu ne pokorita, naj da občinski urad sam žico odpraviti. § 14 cestnopolijskega reda določa, da je prepovedano vsako dejanje in vsaka opustitev ob javnih potih, če se s tem spravlja v nevarnost človeško zdravje ali lastnina. § 29 pa pravi, da ima določbe cestno-polijskega reda izvrševati župan tiste občine, v katere okolišču pot leži.

Ako se je v resnici na bodeči žici že kedo poškodoval ali pa tudi, če je sploh samo nevarnost, da se kedo poškoduje, naj vrhu tega županstvo ovadi stvar sodišču, ki bo oba posestnika po § 431 kaz. zak. kaznovalo in ju obsodilo, da telesno poškodovanim plačata odškodnino. V ovadbi naj se navedejo kot priče poškodovanci.

Dalje je občinski urad opravičen uvesti zoper oba posestnika kazenski postopek zaradi prekršitve proti § 14 cestno-polijskega reda ter ju obsoditi z globo od 2 do 20 kron. Ta globa se steka po § 33 cestno-polijskega reda v okrajno-cestni zaklad.

Končno vložijo še lahko tudi vsi tisti, ki so si obleke poškodovali na bodeči žici, civilne tožbe na odškodnino pri okrajnem sodišču.

Sredstev imate torej dovolj na razpolago. Rabite lahko vsako posamezno, smete pa tudi njih več ali celo vsa skupaj uporabljati.

5. Gosp. I. M. v Z. K.

Vprašanje: Kako naj se v občinske volilne menike vpišejo učitelji ki plačujejo davek? Ali se jim vpiše davek v prvem razredu, kjer imajo pravico voliti ali se kot davkoplačevalci vpišejo še tudi v razred, v katerega po davku spadajo?

Odgovor: Vpisati jih imate samo enkrat z njih davkom vred v prvi razred. — § 12 vol. reda določa natančno sestavo prvotnega volilnega imenika, kjer se imajo vpisati volilci v sledečem redu: 1.) častni občani, 2.) občani naštetih v § 1 št. 2 vol. reda, torej tudi učitelji in sicer z o z n a č b o n j i h d a v k a, 3.) ostali davek plačujoči občani po višini davka. — § 13 pravi, da se ima na podlagi tega prvotnega imenika razdeliti davek v tri enake dele. K prvi tretjini spada torej tudi davek učiteljev, duhovnov in ostalih oseb, navedenih v § 1 št. 4 vol. reda.

6. Županstvo Hrenovice.

Vprašanje: Pri katerem uradu ima vložiti obrtni pomočnik (mizar) prošnjo, da dobi obrtno službo pri južni ali državni železnici?

Odgovor:

Pri južni: Prometni inšpektorat c. k. priv. južne železnice v Trstu (Betriebs-Inspektorat der k. k. priv. Südbahn-Gesellschaft in Triest) pri državnih: Železn.

vzdrževalna sekcija I. c. k. drž. železnic v Ljubljani (Bahnerhaltungs-Sektion I. der k. k. Staatsbahnen in Laibach).

7. G o s p. I. P. v V.

V p r a š a n j e: Kedo ima določiti uradne ure na občinskem uradu?

O d g o v o r:

Po našem mnenju župan. Opozarjamo Vas na odgovor k vprašanju št. 90. v zadnjem listu od 20. novembra. Pristavimo le še, da ima občinski odbor na Kranjskem pravico določiti po § 48 obč. reda, za občinski urad poseben poslovni red, na kateri je tudi župan vezan. Dokler pa občinski odbor ne izda poslovnega reda, so merodajne županove odredbe glede uradnih ur.

8. Ž u p a n s t v o v Š.

V p r a š a n j e: V naši občini je nepretrgoma 10 let bival mizarški pomočnik Z. Kakih 14 dni potem ko je teh 10 let izpolnil, ga je njegov hišni gospodar iztirjal in ni mogel dobiti več stanovanja v našem kraju; zato je šel v sosedno vas, ki pa spada pod občino A. Z. je pristojen v občino V., ki je prosila, da ga sprejmemo v občinsko zavezo. Ali je preselitev v vas občine A. prostovoljna ali neprostovoljna?

O d g o v o r:

Zdi se nam, da ste stvar prijeli pri napačnem koncu: Po našem mnenju se sicer ne more imenovati selitev Z-a neprostovoljna v zmislu zakona, a tukaj se ne gre več za prostovoljno ali neprostovoljno zapustitev občine, in sicer zato ne, ker se je Z. preselil že po poteku 10letne priposestvalne dobe. Po §. 4 novele iz leta 1896 je Z. sam opravičen prositi za sprejem v Vašo občinsko zavezo še d v e, njegova pristojna občina V. pa še p e t l e t, potem ko je zapustil občino, v kateri je domovinsko pravico priposestvoval. — Če torej ni drugega zadržka kakor od Vas kot pretrganje smatrana selitev, potem boste morali prošnji občine V. ugoditi.

9. G o s p o d A. S. t. v V.

V p r a š a n j e: Kedaj mora imeti evidenčni geometer (zemljemerec) v vsaki občini uradne dneve?

O d g o v o r:

Po zakonitih določilih mora geometer v uradnem okolišju, ki mu je odkazan, vsaj vsake t r i l e t a pregledati vse občine. Preiskati mora če so se glede zemljišč vršile kake spremembe bodisi v osebi lastnika, v mejah, v načinu obdelovanja (kulturalah) i. t. d. Za taka pregledovanja ali revizije se določijo posebni uradni dnevi po občinah. Da se ljudje na uradni dan lahko pripravijo, mora geometer svoj prihod vsaj 8 dni prej naznaniti občinskemu uradu, ki ima to običajno razglasiti. Po navadi se vrši geometrovo uradovanje po občinah v poletnih mescih t. j. od začetka maja do konca oktobra.

Pri tej priliki Vas opozorimo, da pridete z geometrom lahko tudi v krajšem času v dotiko. Določeno je namreč, da mora geometer vsaj vsake t r i m e s e c e p o t r i d n i uradovati na vsakem davčnem uradu. Te tri dni naznani geometer en mesec prej Vašemu občinskemu uradu. To se ima sicer javno razglasiti, vendar če se to ne zgodi, lahko poizveste pri občini, kedaj je geometer pri Vašem davčnem uradu.

10. Ž u p a n s t v o G.

V p r a š a n j e: 1.) K tukajšnjem županstvu je prišel orožnik (službeno) ter zahteval, da mu župan pokaže knjigo odrezkov od živinskih potnih listov. Ravno tako je prišel tudi k tukajšnjemu mesogledu in mrtvogledu in pri teh ravno tako zahteval pregled knjig, ki jih v izvrševanju tega posla vodita.

Ali je torej orožnik opravičen to zahtevati in ali se mu mora na to zahtevo ustreči?

2.) Ali je poštni urad primoran sprejemati in naslovljencem na dom dostavljati od sodišča jim poslana vabila za stranke?

O d g o v o r:

1.) Nadzorna oblast občine pri izvrševanju veterinarskih (živinozdravstvenih) predpisov je okrajno glavarstvo z živinozdravnikom. Edino-le okrajno glavarstvo torej sme pregledovati tozadevne iz veterinarskih ozirov napravljene zapiske kot živinske potne liste ozir. odrezke, seznamke mesogled i. t. d. Vendar pa mislimo, da se sme v svrhu pregleda posluževati glavarstvo tudi orožnikov, a smatramo ta način kontrole za občinske urade poniževalen in ni prav verjetno, da bi katero glavarstvo kaj takega odredilo. Če je torej imel orožnik od glavarstva tak nalog, potem ste bili primorani mu vse zahtevano pokazati.

Mogoče je pa tudi, da je imel orožnik kako naročilo od kazenskega sodišča, naj o kaki stvari v Vaših listinah preiskuje, a se nam zdi tudi to neverjetno, ker sodišče dobi od Vas na zaprosbo lahko listine same v pregled ali pa zahteva od Vas naravnost pojasnila.

Naj si je bilo prvo ali drugo, Vi ste bili opravičeni toliko časa odreči orožniku vpogled v Vaše spise in zapiske, dokler se ni izkazal s tozadevnim odlokom ali sklepom glavarstva ozir. sodišča. Orožniki sami kot taki doslej še niso kontrolni organi nad občinami.

2.) Vaše vprašanje je nejasno. Vprvo povdarjamo, da je samo ob sebi umljivo, da mora pošta sprejeti in dostaviti vsak uradni dopis. Vi pa želite najbrže zvedeti, kedaj je p o š t a opravičena od občine zahtevati dostavljenje sodnih spisov (sodb, sklepov in vabil). Ker Vaše vprašanje tako razumemo, Vam odgovarjamo: § 107 civilno pravnega reda določa da mora pošta občinskemu uradu izročiti tožbe, ki jih je poskusila vročiti tožencu, v onih slučajih, če poštni sel ozir. pismonoša toženca ni doma našel in bi bil drugi poskus dostavljanja ozir. vročitve v kratkem nemogoč zaradi velike oddaljenosti od pošte. Tedaj mora občinski urad vročitev oskrbeti. Če ste pa vprašanje kako drugače mislili, prosimo, da vprašate še enkrat in navedete slučaj, ki se Vam je dogodil in ki ga želite imeti pojasnjena.

11. G o s p o d J. Z. v J.

V p r a š a n j e: Ali sme ostati odbornik naše občine trgovec A., ki je svojo trgovino dal v najem, on sam se pa preseli stalno v drugo občino in tudi v drugo krovino?

O d g o v o r:

Če bo A., potem ko je trgovino oddal v najem, še davkoplachevalec v Vaši občini v zmislu § 1 št. 1. vol. reda, potem sme ostati odbornik, sicer ne. § 26 obč. reda namreč določa, da izgubi odborniško čast, pri komur so nastopile po volitvi okolnosti, ki bi prvotno ne bile dopuščale njegove izvolitve. Če torej A. neha biti davkoplachevalec v občini, potem nima več one lastnosti, ki se jo zahteva za izvoljenega po §§ in 1 št. 1. vol. reda. — Seveda je in ostane njegova dolžnost, da se redno vdeležuje sej. Župan ima na to paziti in ga po potrebi tudi lahko z — globami prisili prihajati k sejam, če namreč A hoče še ostati odbornik, kajti po § 20 št. 7 je o p r a v i č e n, a ne primoran, svoje odborništvu odložiti.

Pri tem se pa ne sme prezreti, da je po § 23 obč. reda župan d o l ž a n poklicati namestnika v odbor, če je odbornik začasno zadržan, vdeleževati se sej. Če torej Vaš A. ne bi mogel hoditi k sejam, mora poklicati župan namestnika v odbor. Sploh Vam pa svetujemo, da se obrnete s posebno vlogo na okrajno glavarstvo kot nadzorno oblast ter mu cel slučaj razjasnite; znabiti tam kaj umestnega vkrenejo. Gre se namreč tukaj za prosto subjektivno prepričanje.

12. Ž u p a n s t v o L.

V p r a š a n j e: 1.) Ali sme župan brez dovoljenja obč. odbora prepustiti svetovalcu ozir. odborniku živinske potne liste?

2.) Sme odbornik voditi prešičji kataster ali ga mora sam župan?

3.) Kaj naj županstvo ukrene proti onim, ki se nočejo pokoriti ukazu, da morajo zapustiti občino?

4.) Ali sme dimnikar ko občino pregleduje po predpisih požarno-policijskega reda računati za trud poljubno?

O d g o v o r:

1.) in 2.) Zakon določa, da ima to opravljati občinski predstojnik, torej ali župan sam, če pa je on zadržan, njegov namestnik (svetovalec). Nikjer ni izrečeno, da bi smel občinski predstojnik te posle izročiti komu drugemu in tudi če bi v to dovolil občinski odbor, ki s stvarjo sploh nima ničesar opraviti. V posebnih slučajih dovoljuje zakon, da se sme v z e l o o b s e ž n i h občinah pod gotovimi pogoji r a z v e n občinskemu predstojniku poveriti izdajanje živinskih potnih listov še kaki drugi zaupni osebi. Ako želite Vam na tozadevno vprašanje v prihodnji številki damo natančneje navodilo. Sicer pa kolikor nam znano, Vaša občina ni tako obsežna, da bi bilo treba dveh izdajateljev potnih listov.

3.) Če je ukaz za izgnanje iz občine pravomočen, ga sme občinski urad izvršiti dati. Ako nimate za iztiranje pripravnega redarja in če je izgnanec silovit ter uporen, obrnite se na glavarstvo ozir. naravnost na orožništvo za pomoč. Ko enkrat iztirani zapusti občinsko ozemlje, mu je pod kaznijo § 324 kaz. zak. (zapor od enega do treh mescev) zabranjeno se v občino vrniti. Če bi se kljub temu vrnil, naznanite stvar orožništvu ali pa naravnost okrajnemu sodišču.

4.) § 51 obrtnega reda pravi, da se smejo za dimnikarje določiti takozvani maksimalni tarifi, t. j. najvišje cene, ki jih sme dimnikar za svoje delo v posameznih občinah računati. Da dosežete za svojo občino tak tarif, morate spraviti stvar najprej v občinsko sejo, kjer sklenite, da se prosi deželno vlado, naj določi dimnikarju za Vašo občino maksimalni tarif. Nato odpošlite tozadevno prošnjo deželni vladi. Prošnja, kateri priložite zapisnik seje, naj povdarja, da prosite za določitev tarifa, ker Vam sedaj dimnikar preveč računi. — Dotični tarif ne bo veljaven samo za opravke, ki jih bo imel dimnikar pri občini, ampak tudi za ometanje in druge posle dimnikarjeve pri občini sploh. — Dokler tega tarifa ni, pa morate plačati dimnikarju, če že ne po njegovem računu, pa vsaj toliko, kakor menite, da je primerno njegovemu času in trudu. Ako s plačilom ne bo zadovoljen, bo moral sam skrbeti, da mu bodisi politična oblast, bodisi sodišče (potom tožbe) visokost zaslužka določi. Če ste ga p r i m e r n o plačali, se Vam ni bati stroškov.

Poučne drobtine.

Poštinska prostost občin. Po članu II. postavki 6. zakona od 2. oktobra 1897 št. 108 drž. zak. uživajo občinski uradi prostost poštnine v dopisovanju a) z državnimi uradi, b) z deželnim uradom, dalje c) v medsebojnem dopisovanju toda le tedaj, če se tiče spis prenešenega delokroga; d) v lastnem delokrogu so medsebojni dopisi občinskih uradov le tedaj poštnine prosti, če se nanašajo na zadeve, naštete v članu V. št. 2.) do 10.) zakona od 5. marca 1862 št. 18 drž. zak. Te zadeve so: varnostna, cestna, zdravstvena, živilska, poselska, delavska, npravstvena in stavbinska policija, dalje stvari tičočee se oskrbe ubožcev, stavbenega reda, šole in bogočastja. — V vsem ostalem občinski uradi ne uživajo poštninske prostosti zlasti ne v dopisovanju z župnimi uradi.

Kedo voli v imenu prldobitnih zadrug (posojilnic, konzumnih društev in dr.)? § 6. občinskega volilnega reda določa, da za korporacije volijo tisti kateri jih imajo po zakonu ali po statutih na zunaj zastopati. Ker zadrugi zakon sam nima tega določila, so tukaj merodajna edino-le pravila zadruge. Če le-ta določajo, da ima načelnik zadrugo nasproti sodišču, nasproti oblastem in sploh na zunaj zastopati, potem je opravičen voliti v imenu zadruge po svojem lastnem prepričanju in za to ni potrebno kako posebno pooblaščenje ali kak sklep načelstva ozir. odbora. — Sodba upravnega sodišča od 16. febr. 1904 št. 1664 (zbirka Budwinsky št. 2379 A).

Pečati preko kolekov. Malokateri občinski urad se drži zakonitih predpisov, kako ravnati s koleki, ki dojdejo prilepljeni na vlogah, prilogah in drugih listinah na občino. Vzrok temu je, ker so tozadevna določila premalo znana. Prerado se zgodi, da mora tu ali tam kedo kako pristojbinsko kazen plačati zaradi nepravilnega ravnanja s koleki, zato opozorimo tukaj na to stvar. Po naredbi finančnega ministerstva od 28. marca 1854 št. 70 drž. zak. mora imeti vsak javni urad poseben pečat za pretiskanje kolekov. Barva za ta pečat sme biti samo č r n a in sicer naj se uporablja takozvano t i s k a r s k o č r n i l o. To pa zaradi tega, kar je samo črna barva tako trdna da se je ne more s kolekov sprati in potem očiščene koleke morda drugič rabiti. Pritiska naj se pečat s črno barvo na vse kolekovane listine, ki d o j d e j o na urad. — Dalje vелеva druga ministerska odredba, da se naj vrhu tega koleki, na onih listinah, ki se shranijo v registraturi, s peresom križem prečrtajo. — Te odredbe so veljavne tudi za občinske urade (odredba notranjega ministerstva od 17. avgusta 1854 št. 19.345). C. in kr. dvorna in državna tiskarna na Dunaju ima v zalogi posebno dobro črnilo za pečate in si je občine lahko naravnost naročajo, ker ni posebno drago. Opozoriti moramo, da smatrajo finančne oblasti one listine, ki nimajo koleka pravilno prepisanega ozir. prepečatenega, kot n e k o l e k o v a n e. Zgodilo se je že, da se je predpisala kolkovna kazen, če je bil kolek z modrim ali vijoličnim pečatom pretiskan.

Slavnim županstvom in občinskim uradom priporočamo vse za občinsko poslovanje potrebne tiskovine iz zaloge tiskarne Dragotina Hribarja v Ljubljani. Tiskovine so napravljene vse po najnovejših uzorcih na finem kancelijskem papirju in se dobivajo po navadnih cenah. Tiskarna preskrbuje tudi vse druge tiskovine kakor kovertе, napise i. t. d. ter vezanje knjig in zapisnikov in se priporoča sploh za tiskarska in knjigoveška dela.

Dopisi.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Sirotinski svet občine Št. Vid nad Ljubljano imel je svojo prvo sejo dne 8. t. m. Napravila se je knjiga za sirote razdeljena za vsako vas posebej, tako da ima vsaka vas enega ali po potrebi več zaupnikov, ki imajo skrbeti za sirote dotične vasi. Prejeli smo od okrajnega sodišča 154 sirotinskih listov, te liste smo v seji pregledali ter razdelili med zaupnike. Nekaj sirot se je iz občine preselilo, te liste smo sodišču vrnili.

Zanimanje sirotinskega sveta je splošno, veliko je sirot, za katere se ni nihče zmenil, imajo sicer postavljene svoje varuhe, ali kaj ker se nekteri varuhi za sirote nič ne brigajo, ali pa so že davno pokopani, kar se je pri pregledovanju sirotinskih listov opazilo. Nova naprava za sirote je bila že zdavnaj prepotrebna zato so se zaupniki radostno tega posla poprijeli. Ne moremo se zadostno zahvaliti gosp. sodn. tajniku Fr. Milčinskemu, da je to sirotinsko napravo tako lepo in dobrovoljno uredil, po kateri bodo zapuščene sirote postavno tako nadzorovane, da se jim pomaga iz njih žalostnega zapuščena stanja.

Razne vesti.

Simon Gregorčič †.

Umril je dne 24. m. m. v Gorici Slovencem pesnik-prvak Simon Gregorčič. Ne spada sicer v naš strokovni list pisati o pesnikih, vendar povdarjamo, da je bil Gregorčič kot od Boga navdahnjen pesnik nekaj tako vzvišenega in vsemu Slovenstvu skupnega, da si ne moremo odreči postaviti mu tudi v našem listu mal pomnik s kratkim obrisom njegovega žal prekratkega življenja: Gregorčičev oče je bil razumen, spoštovan posestnik na Vrsnem, hišna št. 17., pod Krnom na levem bregu bistre Soče. Tu se je porodil Simon Gregorčič dne 15. listopada 1844. kot drugi sin. Domači kapelan, Anton Gregorčič ga je naučil brati in pisati. Ker je bil modra glavica, pošlje ga oče v Gorico, kjer je hodil v šolo. L. 1856. prestopi v gimnazijo. Napredoval je izvrstno, zato je v tretjem gimnazijskem razredu prišel v malo semenišče. Tukaj se je seznanil s prerano umrlim Iv. Stresom in drugimi tovariši, s katerimi se je uril v slovenskem spisovanju, učil srbskega in češkega jezika, prebiral klasike, v poznejših letih premišljal Prešerna. Takrat je jel zlagati pesmi in jih je nekaj poslal „Glasnik“-u. Profesor Ivan Šolar mu je vzbudil sosebnost ljubezen do materinščine in veselje do latinskih in grških klasikov. L. 1864. je prebil zrelostno izkušnjo z izvrstnim uspehom. Posvetil se je duhovskemu stanu; posvečen je bil dne 20. vinotoka leta 1867. v tretjem letu in l. 1868. je končal bogoslovne šole. Na svoji prvi službi kot kapelan v Kobariču je osnoval narodno čitalnico, sam sodeloval s poučnimi in šaljivimi govori, uril pevce v petju in tako budil ljudi za narodno delo. L. 1873. je nastopil kapelansko službo v Rifenberku, kjer je pastiroval do konca leta 1881. Zaradi slabotnega zdravja se je dal za nekaj časa upokojiti, a že prihodnje leto je sprejel službo vikarja v Gradišču poleg Prvačine. Tam je stopil tudi v pokoj in živel nekaj let v svoji hišici samo-

tarsko in skromno. Zadnja leta se je pa naselil v Gorici, kjer ga je obiskala bela žena. — Ob prezgodnjem grobu, ki si ga je pesnik izbral pri cerkvi Sv. Lovrenca, kličemo nedosežnemu pevcu: Slava!

Letni proračun občine Bled izkazuje za l. 1907 16.482 K 11 v izdatkov, katerim nasproti stoje prejemki z 1906 K, primanjkljaj se bo kril z naklado na žganje po 2350 K, 10% vžitniskim davkom po 450 K in s 60% doklado na direktne davke po 11.776 K 11 v. — Izmed izdatkov navedemo v posnemo drugim slovenskim občinam sledeče postavke: Družbi sv. Cirila in Metoda 20 K, za slovenske visokošolce 20 K, zvezi društva za promet tujcev 300 K. Prva dva zneska seveda nista visoka, a sta primerna močem blejske občine. Naj bi vsaka slovenska občina razmerno po svojih močeh za narodne namene žrtvovala vsaj toliko kakor Bled!

Poziv slovenskim občinam! Nobena slovenska občina naj ne pozabi pri sestavi letnih računov in proračunov se spomniti naše dične družbe sv. Cirila in Metoda vsaj z zneskom 10 K! Naj se nam o tem poroča! Slovenske občine, pomislite, da nemške in laške občine žrtvujejo stotake in tisočake za svoje šolske družbe! Mal položite dar — domu na oltar!

Mestna hranilnica v Idriji. Mestni občinski zastop v Idriji je sklenil ustanoviti mestno hranilnico. Za ustanovne stroške se je določil znesek 5000 K.

Nova knjiga. Dotiskana je že večkrat napovedana knjiga: Civilnopravdni red in sodni pravilnik z dne 1. avgusta 1895 z uvodnima zakonom, z drugimi zakoni, ukazi in razpisi civilnopravnega obsega ter odločbami najvišjega sodišča, z dodatki določil o sodiščih javnega prava in o konzularnih sodiščih, o odvetniški tarifi in o sodnih pristojbinah. Uredil dr. E. Volčič. Izdalo društvo „Pravnik“. Obširno delo obsega XII + 909 strani in daje res vsestranska pojasnila o vsakovrstnih pravnih vprašanjih. Take potrebne knjige še nismo imeli, brez dvoma bo mnogo koristila vsakemu, posebno pa občinskim, šolskim in župnim uradom, posojilnicam in hranilnicam ter sploh javnim zavodom. Porabna je vsakemu tem bolj, ker ima polne štiri pole stvarnega kazala po abecednem redu, da si vsakdo lahko poišče stvarino, o kateri želi pouka. Odslej je tržna cena v platno vezani knjigi 8 K. Glavne zaloge so v knjigarnah L. Schwentnerja v Ljubljani in J. Krajca nasl. v Novem mestu, dobivati pa bo knjiga tudi po drugih knjigarnah. — **Priporočamo še prav posebno to prekoristno knjigo v nabavo vsem županskim in župnim uradom.** Našli bodo v njej premnogo stvarine, ki jim bo koristila pri rešitvi marsikaterega pravnega vprašanja.

Novo podjetje. Josipu Lenarčiču, veleposestniku na Vrhniki in lastniku turnske graščine pri Krškem, je podelila kranjska deželna vlada koncesijo za izrabljenje savskega padca pod Krškim v svrhu pridobivanja električne moči. Ta naj služi za razsvetljavo po celi savski dolini od Sevnice do Zagreba, ako se sklene tudi s slednjim mestom ugodna pogodba in tudi za industrijske svrhe. Kanal, ki ga v ta namen skopljejo, se bo odcepil pod krškim mostom na levi strani Save; dolg bo približno 4 km in bo pri mrtviškem brodu zopet zezan s Savo. Med ljudstvom v savski dolini vlada veliko zanimanje za podjetje; eni se ve-sele dela, ki se jim odpre, drugi pa novcev, ki jih dobe za odstopljenje zemljišča, druge pa zopet tare radovednost. Posavje bo pa izgubilo svoje stare zanimivosti ter jih odstopi povsod se razširjajoči elektriki in ž njo zvezani veleobrtni.

Skupni proračun. Skupni proračun avstro-ogrsko monarhije za l. 1907 zahteva 356,677.273 K, 20,956.911 K več kot lansko leto. Posamezne postavke so tele: Ministrstvo za zunanje zadeve 12,688.524 K, 536.988 kron več kot lani. Vojno ministrstvo: 291,160.046 K (5,376.046 K več kot lani) rednih potrebščin. Izredne potrebščine 13,752.758 K, 487.494 K več kot lani. Skupaj: 304,912.801 K (5,863.540 K več kot lani). Vojna mornarica: 32,850.110 (+ 13,249.490) rednik, 2,549.890 (+ 1,253.100) izrednih potrebščin. Vsega skupaj: 45,400.000; 14,502.590 K več kot lani. C o l n i n a je proračunana na 129,519.629 kron, 13,866.850 K več kot lani. Izredne potrebščine za vojaško upravo Bosne in Hercegovine znašajo 7,583.000 K. Potrebščine ministrstva za zunanje zadeve so tele: Povišanje avstro-ogrškega zastopstva v Tokiu v poslaništvo (1. julija 1907), izprememba ministrske rezidence v Tangeru v zastopstvo, 58.000 K, dodatka kreditu za pokritje stroškov, ki jih je imelo ministrstvo pri algezijski konferenci. Vojno ministrstvo potrebuje 1,500.000 kron za nabavo novih topov za trdnjave, 2,500.000 pa za nove trdnjave, 30 milijonov za nabavo novih topov. Za moderno topništvo bo ministrstvo rabilo še nadaljnjih 50 milijonov kron. Za zgradbo novih ladij, torpedovk, podmorskih ladij in topov rabi mornariška uprava še 19,480.000 K.

Avstrijski shod glede na varstvo zanemarjenih otrok. Prihodnje leto meseca marca so napovedali prvi avstrijski shod glede na varstvo zanemarjenih otrok. Zborovali bodo na Dunaju. Nameravani shod glede na varstvo otrok ima popolnoma nestranski značaj. Vlada se zelo zanima zanj. Ministrstva nameravajo namreč izdati več novih postav in pa odlokov v prilog zanemarjenih otrok, a predno to store, žele, da se izjavijo o njih oni, ki so izkušeni v tej stvari in ki delujejo na tem polju. Na tem shodu od 18. do 20. marca 1907 na Dunaju se bodo posvetovali v treh oddelkih o varstvu otrok, o skrbi za mladino in pa o kazenskih določilih glede na mladino. Prvotno so nameravali, da se pečaj shod tudi o otročjem delu, a so sklenili, da obravnavaj o tem poznejši shod. Obravnavali bodo pa osobito o sledečih stvareh: 1. Kaj naj se stori glede na varstvo otrok, ki so v reji pri tujih ljudeh in kake pravice naj bi imeli njihovi redniki? 2. Ali kaže, da dobe zavodi, društva in korporacije, ki skrbijo za zanemarjene otroke, tudi varuške pravice in dolžnosti in pod kakimi pogoji. 3. Bi-li ne bilo prav, da se ustanove po posameznih občinah samoupravni organi, ki naj bi podpirali sodišča v dolžnostih varuške oblasti? Kaže li, da se s posebnimi kazenskimi določili varuje zdravje, telesna in moralna integriteta otrok? 4. Kaj naj se stori v prvi vrsti glede na otročje varstvo in na skrb za mladino in kaj se mora posebno vpoštevati? 5. Vzroki grdega ravnanja z otroci in kako to preprečiti? 6. Izkušnje sodnijskih zdravnikov glede na grdo ravnanje z otroci? 7. Kako naj bi se uredila vzgoja in skrb za zanemarjeno mladino v Avstriji? 8. Temeljna določila mladinskega kazenskega prava v Avstriji. Vzrokov dovolj imamo tudi Slovenci, da se udeležimo dunajskega shoda. To izpričuje 30 strani obsegajoča knjižica o zapuščenih in zanemarjenih otrocih, ki jo je izdal sodni tajnik g. Franc Milčinski (Verwahrloste und entartete Jugend in Krain. Vom Gerichtsekretär Franz Milčinski. Sonderabdruck aus der „Laibacher Zeitung“. Laibach 1906. Im Selbstverlage. Druck von

lg. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg). Obžalujemo, da n knjižica izšla v slovenščini in v slovenskih listih, ker bi tako v deželi sami bolj vzbudila zanimanje za stvar. Knjižico Milčinskega prav toplo priporočamo vsem, ki jih zanima velevažno in pereče vprašanje, kako skrbje za te reveže, zapuščene parije človeške družbe. Milčinskega delce je sestavljeno kot poročilo pripravljalnemu odboru za dunajski shod glede na varstvo otrok. Truda je imel pri svojem delu obilo, ker na Kranjskem manjka statističnih podatkov in jih je dobil pisatelj le s težavo.

Delavsko zavarovanje. Počasi se razvija delavsko zavarovanje bodisi za bolezen, ali onemoglost, ali ponesrečenje, ali starost, v vseh deželah. Pred par meseci, od 18.—22. septembra je bil na Dunaju shod, na katerem so se sešli odposlanci 53. vlad in so povedali, kako je v vsaki državi delavsko zavarovanje in kaj bo treba v tem oziru v prihodnje vkreniti. V kratkem podamo kratek zgodovinski pregled, kako je delavsko zavarovanje v posameznih državah. Leta 1883 se je v Nemčiji vpeljalo zavarovanje za bolezen, 1884 za poškodbo pri delu. L. 1887 v Avstriji zavarovanje za poškodovanje, 1888 za bolezen. 1889 na Nemškem za onemoglost in starost in sedaj obljubuje vlada, da bo tudi pri nas vpeljala zavarovanje za starost. Da bi se stvar le preveč ne zavlekla, ker če je kaj potrebna v državi, je potrebno zavarovanje za starost, da ni delavec na stara leta popolnoma zapuščen in prisiljen iskati s prosjačenjem kruha.

Akcijaska družba za zidanje malih stanovanj v Frankfurtu je sezidala leta 1904 100 hišic in na novo začela zidati 60. Do konca leta 1904 je vsega skupaj sezidala že 1070 stanovanj, v katerih stanuje okolu pet tisoč oseb. Sedaj je družba pričela zidati „vdovski dom“. To bo velika hiša, v katerih bo kakih 30 malih stanovanj za vdovce in njihove odraščene otroke, kar je malih otrok bodo skupaj v velikih sobah pod nadzorstvom in varstvom posebnih postrežnic. Mestni občinski odbor daje 4000 mark letne podpore.

Opozoritev! Večkrat se naši cenjeni naročniki opravičujejo, češ da nas s svojimi vprašanji nadlegujejo. Tem moramo povedati, da nam je prav ljubo, če se poprijemljejo vsi naročniki v prav obili meri vprašanj, katerim vedno radi odgovarjamo. Prepričani smo namreč, da je za naše čitatelje najbolj poučljivi del lista oni z vprašanji in odgovori. Pozivljemo torej še enkrat vse cenjene naročnike, da nam pošiljajo vprašanja vedno, ko jim nanese potreba in sicer brez vsakega opravičila, ker vpraševati je njih dobra pravica, odgovarjati pa naša prijetna dolžnost!

Uredništvo.

Listnica uredništva.

G. Anton Kovačič, obč. tajnik — Cerklje. Odgovorimo Vam podrobno, kakor naglo izide zakon. Najbrže v prihodnji številki Za danes Vam pa povemo, da bo stopil zakon o zavarovanju zas. uslužbencev v veljavo še-le čez dve leti.

Sl. županstvo v Postojni. Takih tiskovin nima nihče v zalogi. No formular si lahko g. tajnik sam načrta, kakor mu kaže Sicer pa bomo pri tiskarju podrezali, morda tak formular založi Se priporočamo!